

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΒΟΥΤΥΡΑ «Μέσ' στους ἀνθρωποφάγους
κι ἄλλα Διηγήματα». Ἐκδοσις «Ἐστίας» Ἀθῆναι.

Ὁ Βουτυρᾶς εἶνε ἓνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους Ἕλληνας
συγγραφεῖς. Εἶνε ἓνας ἀγωνιστής. Κάθε χρόνο ἐκδίδει τὰ
ἔργα του, καὶ κάθε διήγημα ἢ μῦθος εἶνε μιὰ μάχη ἐναν-
τίον κάποιας προλήψεως ἢ κάποιας ἀδικίας.

Σὲ μιὰ χώρα πὺ δὲν πέρασε ἀπὸ τις ἱστορικὲς γά-
σεις τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς ἐξελίξεως πὺ τὴν ἀκο-
λούθησε, τὰ προβλήματα παρουσιάζονται μὲ τρόπο πολὺ
διαφορετικὸ παρὰ στὴ Δύσι. Ἐχουν κάποια ὁμοιότητα μὲ
τὰ προβλήματα τῆς Τσαρικῆς Ρωσσίας, ἀλλὰ ἡ ψυχολογία
τοῦ λαοῦ εἶνε κατὰ πολὺ διαφορετικὴ.

Αὐτὸ καθρεφτίζεται καθαρὰ στὰ διηγήματα τοῦ
Βουτυρᾶ ὅπου κάποιο τὸ θέμα εἶνε ὅμοιο μὲ τὰ θέματα
μερικῶν ρωσικῶν διηγημάτων. Χωρὶς ἀμφιβολία διαφέ-
ρει πολὺ στὸν τρόπο τῆς ἀντιδράσεως Ἐτσι π.χ. τὸ διή-
γημα «Ὁ Μπαλάφας στὸν Παράδεισο» ἔχει κάποια ὁμοι-
ότητα μὲ τὸ «Ὀνειρο τοῦ Μακάρ» τοῦ Κορολένκο. Ἀλλὰ
πόση διαφορὰ ὑπάρχει στὴν ψυχολογία τῶν δύο ἡρώων!
Πόσο ταπεινός, πόσο ὑποταχτικός εἶνε ὁ Μακάρ! Μὲ
πόσο σεβασμὸ ὑποτάσσεται στὸ μεγάλο Τογιόν! Ὄλη ἡ
Σλαβικὴ ψυχὴ, μὲ τὴ σταθερὴ πίστη τῆς στὴ Δικαιοσύνη,
μὲ τὴν τόσο χαρακτηριστικὴ νοοτροπία τῆς, μᾶς φανερώ-
νεται στὸ διήγημα τοῦ Κορολένκο.

Ἀπεναντίας ὁ Μπαλάφας, ὁ Ἕλληνας ἀλήτης πόσο
εἶνε ἀσεβής! Ἄς κρίνει ὁ ἀναγνώστης: Ὁ ἀλήτης Μπα-
λάφας μπαίνει στὸν Παράδεισο διὰ τῆς βίας, πετώντας
στὸ κεφάλι τοῦ θυρωροῦ ἓνα παπούτσι καὶ ὅταν τέλος τὸν
πιάνουν, τὸν δικάζουν καὶ τὸν καταδικάζουν γιὰ ἀμαρτω-
λὸ καὶ κλέφτη. ὁ ἄνθρωπος ἔξανίσταται.

«Ο Μπαλάφας θύμωσε, ταράχτηκε σ' ἴν τὴν ἡμέρα πὸν ἔσκασε μιὰ γροθιά σ' ἓνα χωροφύλακα καὶ τοῦ χάλασε τὴ φάτσα.

— Μωρέ, μωρέ, ἔκανε καὶ σύ, καὶ σύ! Καὶ σὺ σὺν ἐκείνους κεῖ κάτω τοὺς παγαπόντηδες, δικάζεις;...

— Τὶ λές;

— Τὶ λέω, τί λέω!... Ἄχ τί νὰ σοῦ κάνω! Ἔπρεπε νᾶχα πάρει καὶ τ' ἄλλο μου παποῦτσι!»

Ἐδῶ, στίς γραμμές αὐτές, φαίνεται ἡ ἐπαναστατικὴ ψυχολογία τοῦ συγγραφέως, ἡ ἀνεπιλάβειά του πρὸς τίς παλιές δοξασίες καὶ τὰ παλιὰ εἶδωλα. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἔχει μαζέψει μέσα στὴν ψυχὴ του τοὺς παλμοὺς ἑνὸς λαοῦ πὸν βρίσκεται σὲ μεταβατικὴ περίοδο, καὶ γι' αὐτὸ τὸ ὄνομά του ἔχει ἀξία συμβόλου καὶ σημαίας.

Ἐδῶ καὶ εἰκοσιπέντε χρόνια ὅλα τὰ σπουδαῖα γεγονότα τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς βρίσκουν στὸν Βουτυρᾶ τὸν ἱστορητὴ τους, τὸν χρονικογράφου τους καὶ τὸν μαστιγωτὴ τους. Τὰ διηγήματά του εἶνε τὸ ἀντικαθρέφτισμα μιᾶς καταστάσεως πραγμάτων.

Ἄλλὰ ὁ Βουτυρᾶς δὲν περιορίζεται στὴν περιγραφὴ. Παίρνει μέρος ἐνεργῶ στὴν ὑπόθεσι, συμμερίζεται τίς περιπέτειες καὶ τίς δυστυχίες τῶν ἡρώων του, δείχνει τίς συμπάθειές του γι' αὐτοὺς καὶ πονεῖ μαζί τους. Δὲν εἶνε περίεργο ὅτι τὰ ἔργα του διαβάζονται σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα μὲ πάθος καὶ ἀγάπη.

Πάντα ἀνάμεσα στίς ἐπιθέσεις του διακρίνεται ἡ ἀνθρώπινη συγκίνησις, ἡ ἀγάπη τοῦ συγγραφέως γιὰ δλους τοὺς ἀπόκληρους τῆς τύχης ἢ τοῦ πνεύματος. Ἡ σφοδρότης τῶν ἐπιθέσεών του εἶνε κατευθεῖαν ἀνάλογη μὲ τὴν ἀγάπη του.

Ἀπὸ καθαρὰ λογοτεχνικὴ ἄποψη, ὁ Βουτυρᾶς ἀνῆκει στὴ σχολὴ τῶν δημοτικιστῶν. Γράφει στὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, πὸν συγχρόνως τὴν πλάθει καὶ τὴν δημιουργεῖ, δίνοντάς της τὴν κατάλληλη φόρμα. Σ' αὐτὸ πρέπει νὰ θεωρηθεῖ δάσκαλος γιὰ πολλοὺς νέους συγγραφεῖς.

Ν. ΠΕΡΚΑΣ